

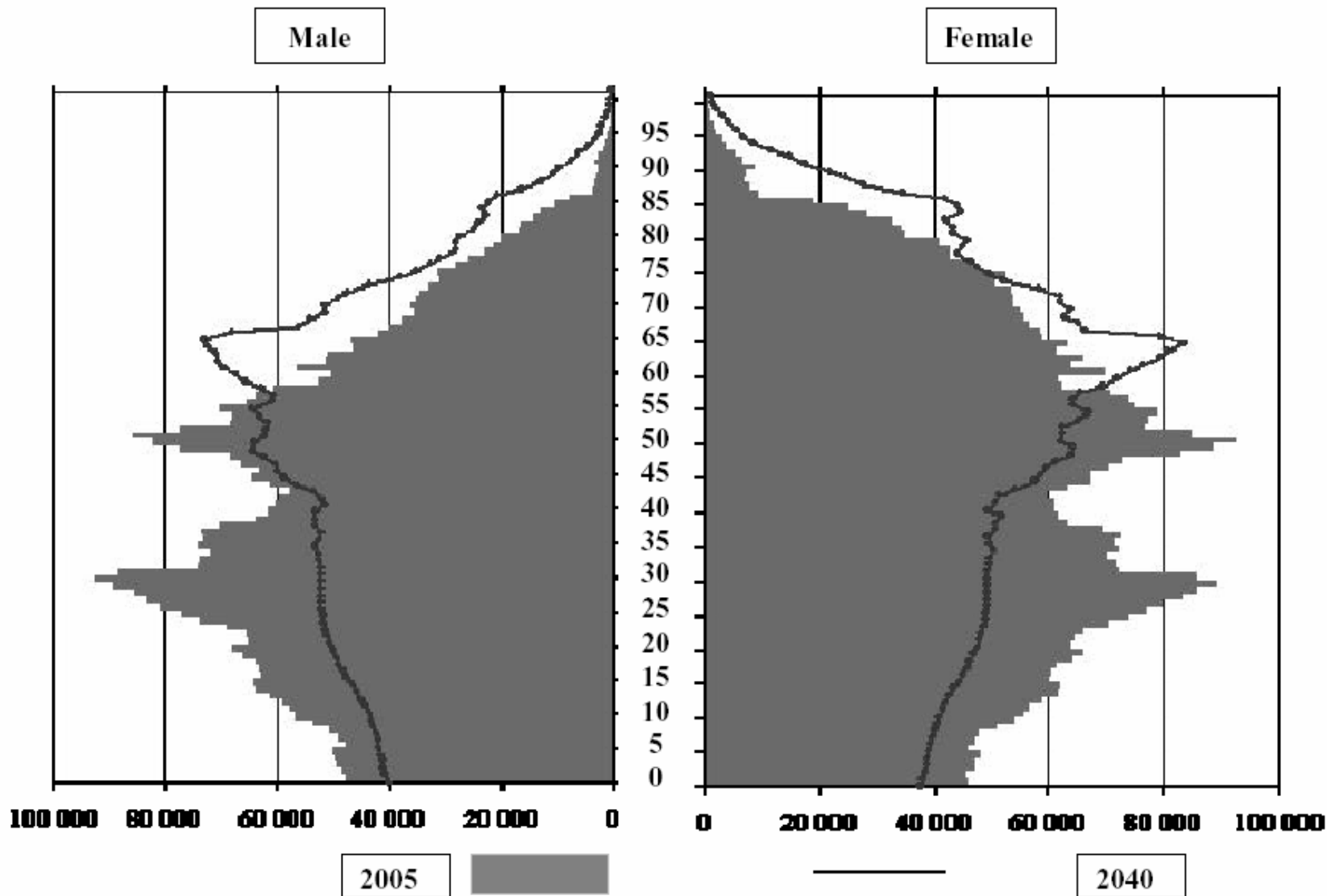

Nyugdíjreform Magyarországon: „Do it, and most of all, do it now!”

Kihívások, innováció, szerkezet és
összhang más alrendszerrel

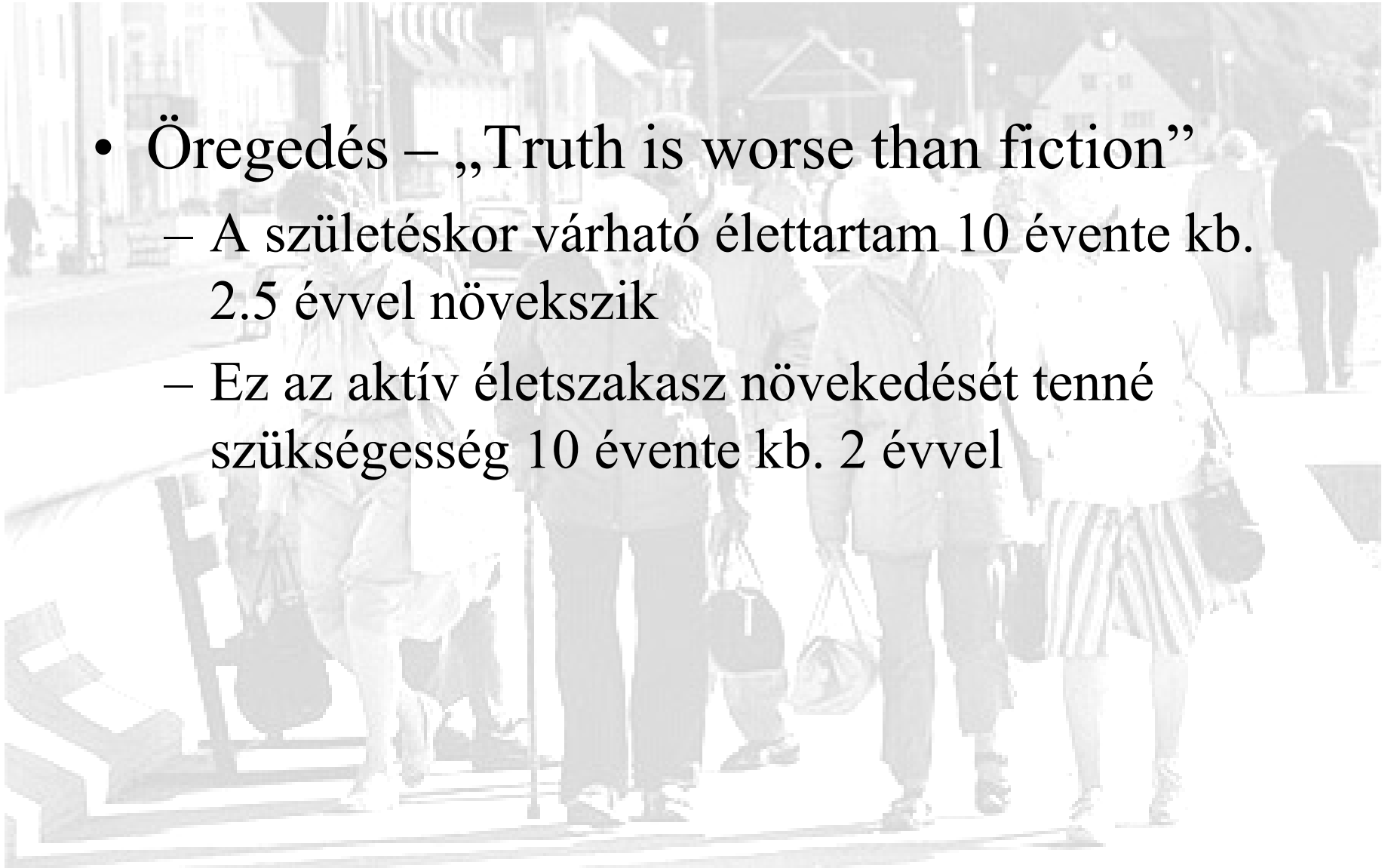
Bodor András előadása

Demográfiai kihívások

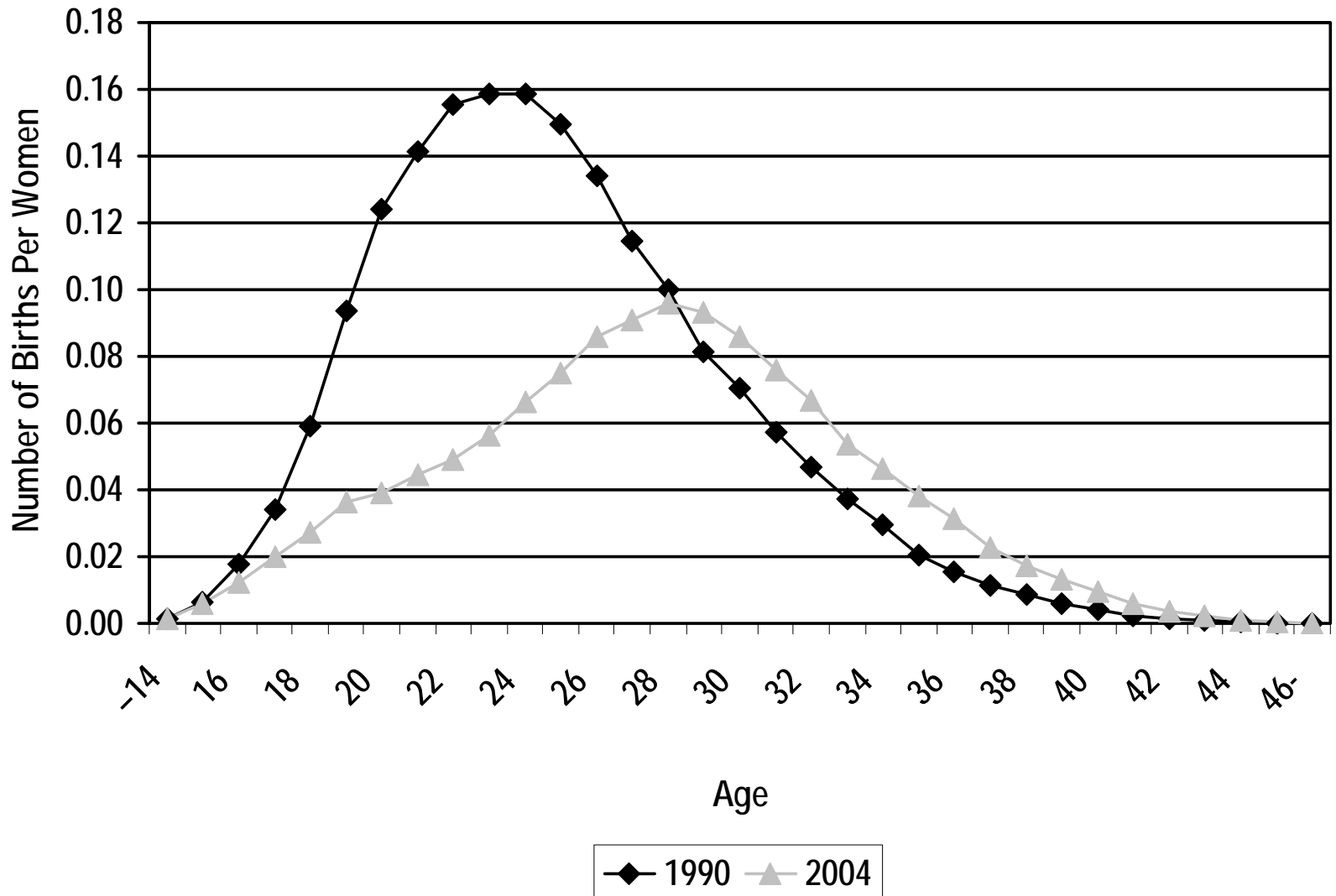

Demográfiai kihívások

- Öregedés – „Truth is worse than fiction”
 - A születéskor várható élettartam 10 évente kb. 2.5 évvel növekszik
 - Ez az aktív életszakasz növekedését tenné szükségesség 10 évente kb. 2 évvel

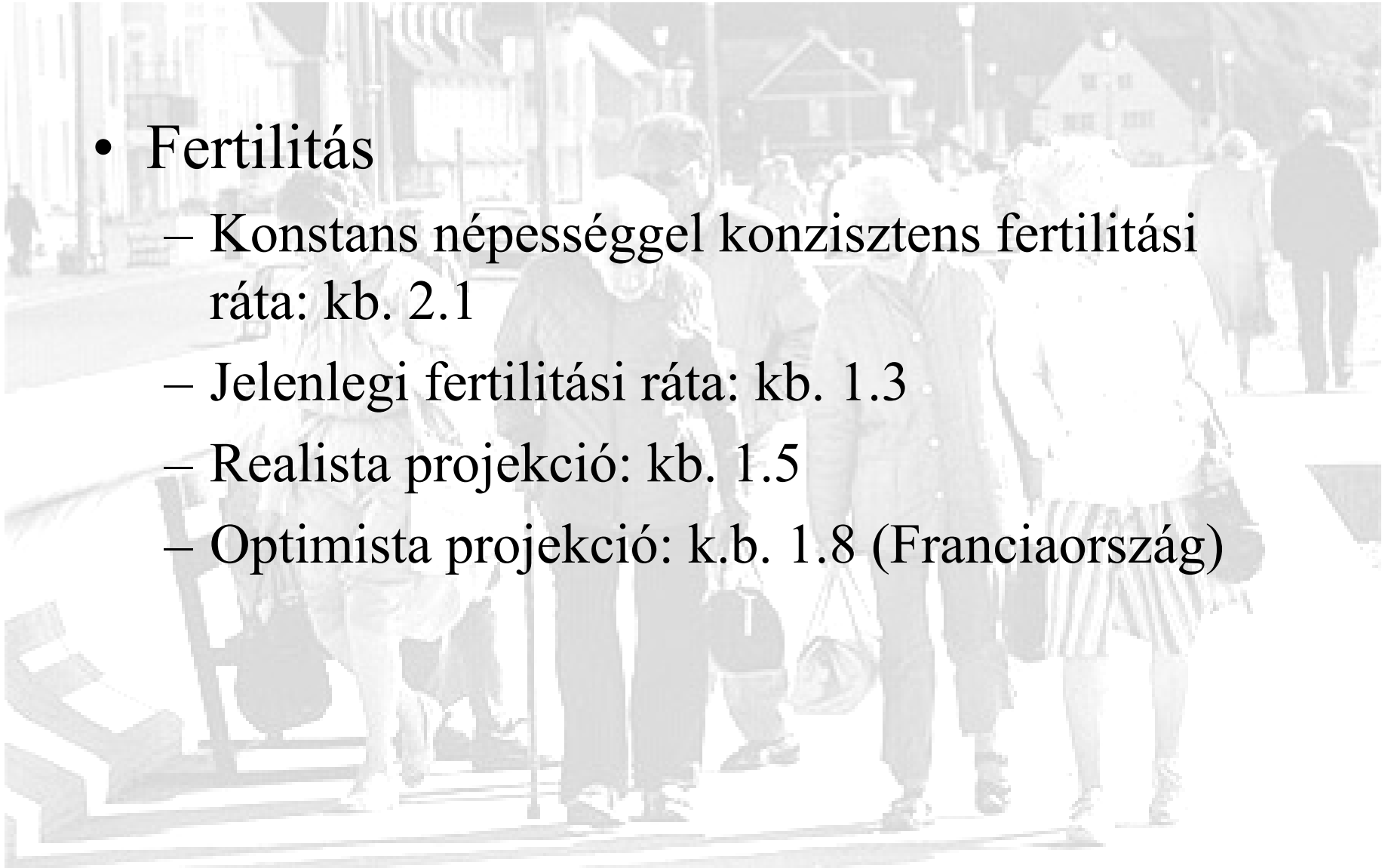
Demográfiai kihívások

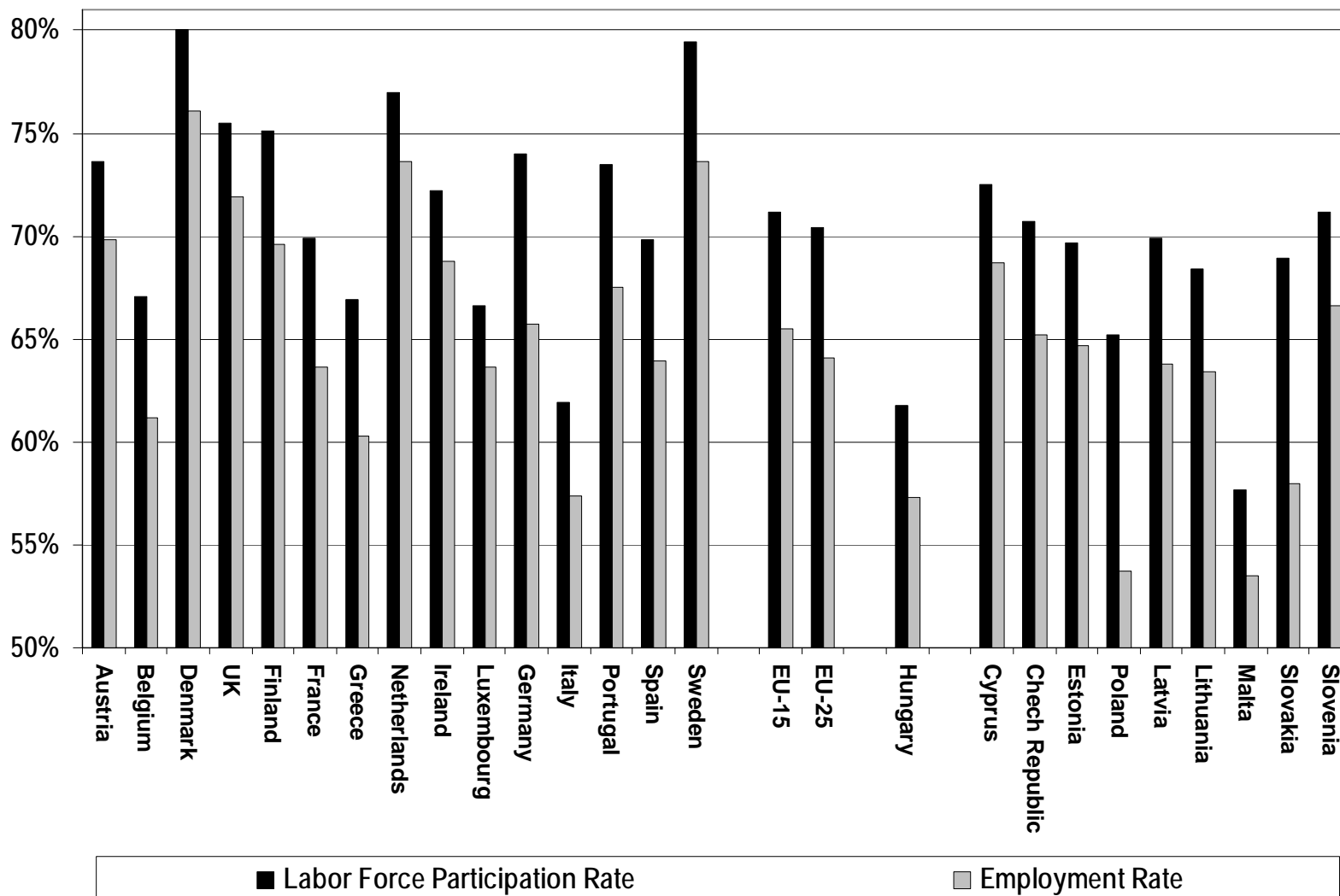
Demográfiai kihívások

- Fertilitás

- Konstans népességgel konzisztens fertilitási ráta: kb. 2.1
- Jelenlegi fertilitási ráta: kb. 1.3
- Realista projekció: kb. 1.5
- Optimista projekció: kb. 1.8 (Franciaország)

Munkaerőpiaci kihívások

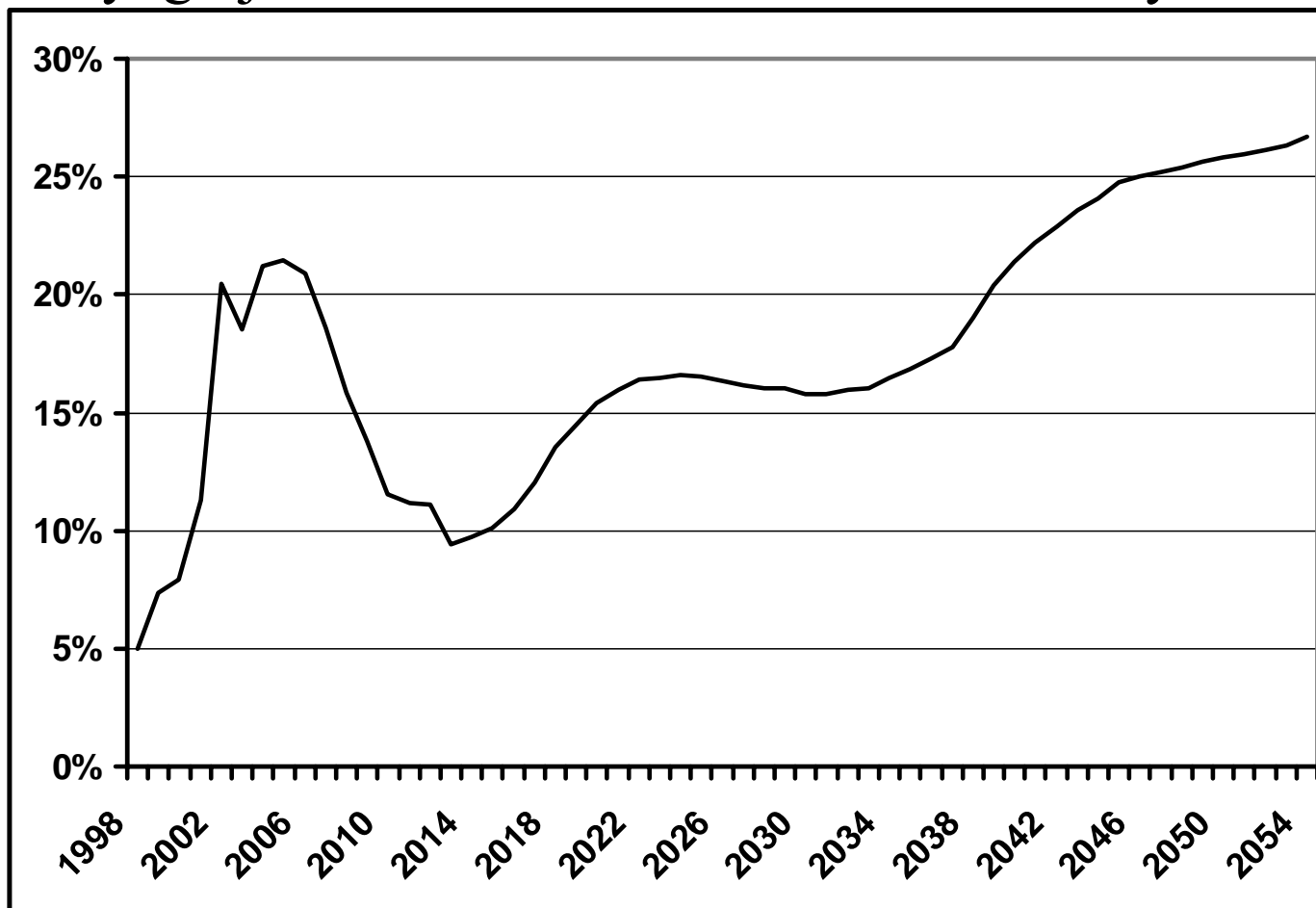

Munkaerőpiaci kihívások

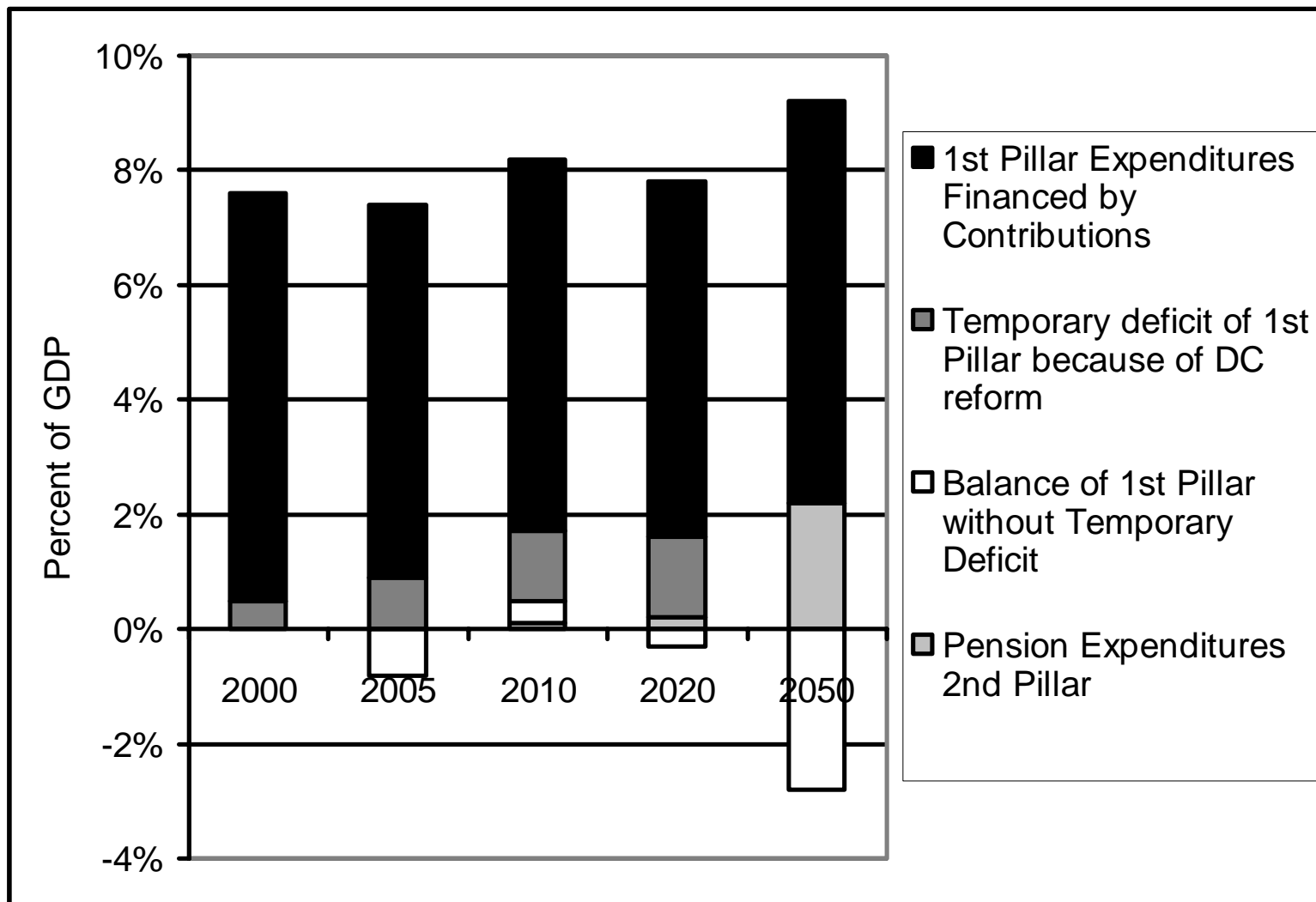
- Munkaerőpiaci helyzetkép
 - kb. 3.9 millió foglalkoztatott
 - ebből kb. 0.8 millió foglalkoztatott a közszférában,
 - **kb. 3.1 millió foglalkoztatott a magánszférában**
 - kb. 0.3 millió „hivatalos” munkanélküli
 - kb. 2.6 inaktív a 15-64 éves korosztályban
 - ebből kb. 0.4 millió szeretne foglalkoztatott lenni
 - kb. 0.5 millió 15-64 év közötti inaktív személy aki nem nyugdíjas, nem tanuló és nem GYES/GYED-en van
 - **kb. 3.1 millió személy részesül nyugdíjban vagy nyugdíjszerű ellátásban**

Pénzügyi fenntarthatóság

Az 1. nyugdíjpillér költségvetési támogatási igénye az nyugdíjkassza összes kiadásának a részarányában

Pénzügyi fenntarthatóság

Pénzügyi fenntarthatóság

- A felosztó-kirovó nyugdíjpillér implicit nettó nyugdíjadósságának alakulása (Orbán és Palotai (2005) alapján – 2%-os diszkontráta mellett) a GDP %-ban:

1997/98-as nyugdíjreform után	150%
Járulékcsökkentések után	314%
13 havi nyugdíj bevezetése után	398%

Parametrikus vagy paradigmatikus nyugdíjreform?

- Egy parametrikus reform rövid távon helyreállíthatja a nyugdíjrendszer pénzügyi egyensúlyát, de
 - a folyamatos parametrikus felülvizsgálat szükségessége fennmarad,
 - a politikai rendszer működési logikájából fakadó kockázat fennmarad,
 - az uniformizált nyugdíjbavonulási profil anakronisztikus képzete fennmarad, és
 - a rendszer továbbra is helytelen munkaerőpiaci ösztönzőkkel üzemelne az inaktivitás és az informális munkavállalás terén, ezért

Miért NDC?

Ezért egy olyan nyugdíjreformra van szükség, amely képes az automatikus alkalmazkodásra a pénzügyi fenntarthatóság biztosítása mellett.

- A névleges egyéni számlás nyugdíjrendszer (NDC = Nonfinancial/Notional Defined Contribution) ilyen.

Mi is az NDC?

- Befizetés által meghatározott nyugdíjkalkuláció felosztó-kirovó finanszírozás mellett.
- Az aktív életpálya során teljesített nyugdíjjárulék befizetések és azok (adminisztratív) hozamai egyéni nyugdíjtőke akkumulációként kerülnek nyilvántartásra az aktív életpálya során,
- majd nyugdíjbavonuláskor a felhalmozott nyugdíjtőke életjáradékká alakul biztosításmatematikailag „korrekt” számítás alapján.

Miért NDC?

- Az NDC rendszer:
 - Biztosítja a hosszútávú pénzügyi egyensúlyt,
 - Szükségtelemné teszi a politikai rendszer kontraproduktív szerepvállalását a nyugdíjrendszer paramétereinek az aktualizálásában,
 - Endogén mechanizmus útján biztosítja az effektív nyugdíjkorhatár emelkedését,
 - Helyes munkaerőkínálati ösztönzőket teremt a formális munkaerőpiacon,
 - A munkavégzésre képes kor emelkedő szórásához igazodóan rugalmassá teszi a nyugdíjbavonulás időpontját,
 - Nincs átmenet finanszírozási igény

Nyugdíjrendszer innováció

- Hiteles nyugdíjrendszer: hogyan tehető „tőkefinanszírozottá” a „felosztó-kirovó” állami nyugdíjpillér?
 - „Tiszta lappal” indított NDC pillér,
 - A járulékbefizetésekből az NDC nyugdíjalap GDP-indexált államkötvényeket vásárol,
 - Az egyéni számlákon a nyugdíjalap a birtokában lévő államkötvények hozamát demográfiai és gazdasági hatásokkal korrigált mértékben írja jóvá hozamként,
 - A központi költségvetés a GDP-indexált kötvények kibocsátásból származó bevételeit a „lezárt régi” nyugdíjpillér kiadásainak a fedezésére (is) költi,
 - Az új pillér kötelezettségei 100%-ban explicit pénzügyi eszközökkel fedezett.

A nyugdíjrendszer összhangja más alrendszerekkel

- Szakmai konszenzus: a létező nyugdíjrendszer korai nyugdíjbavonulásra vonatkozó szabályait szigorítani kell.
- Hogyan?
- Benchmark: biztosításmatematikailag korrekt „büntetés” a korhatár előtti nyugdíjbavonulás miatt.
- Kezelhető-e a nyugdíjrendszer magatartási hatása az egészségbiztosítási és az adórendszer hatásai nélkül? Nem!!!

A nyugdíjrendszer összhangja más alrendszerekkel

- A formális munkaerőpiaci részvétel ösztönzésével és a kívánatos nyugdíjrendszer szerkezettel összhangban lévő intézkedések más alrendszerekben:
 - Egészségbiztosítás:
 - Hozzájárulás folytatása az egészségbiztosítási költségekhez nyugdíjas korban (bevezetéskor nyugdíjbruttósítás)
 - Az egészségbiztosítási járulék átalakítása fix összegűvé (nem biztosításmatematikailag korrekt pénzáramlás)

A nyugdíjrendszer összhangja más alrendszerekkel

- **Adórendszer átalakítása / a nyugdíjcélú megtakarítások adózása:**
 - A minimálbér adómentességének megszüntetése (pl. a nettó minimálbér összegének változatlanul hagyása mellett) – cél a marginális adókulcsfüggvény releváns törésének a megszüntetése,
 - Az indokolatlanul regresszív nyugdíjcélú adókedvezmények átalakítása – cél az életpályán keresztül ható átlagadószint csökkentés ösztönző hatásának érvényesítése és e lehetőségek megnyitása az alacsonyabb jövedelműek irányába is:
 - IRA minta
 - Roth IRA minta
 - NDC kompatibilitás – pillérsemleges adókedvezmény
 - Árfolyamnyereség adó/kamatadó kompatibilitás

Következtetések

Nem „tűzoltásra”, hanem a finanszírozási, a munkaerőpiaci, a demográfiai és a politikai rendszer működéséből fakadó kihívások kezelését egyszerre elvégző – rugalmas rendszeralkalmazkodási képességeket kiépítő – nyugdíjreformra van szükség az egészségügyi és az adórendszerekben elvégzendő konzisztens átalakításokkal együttesen. Az NDC mechanizmus konzisztens ezekkel a célokkal a felosztó-kirovó pillér vonatkozásában.